

สภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร
CONDITIONS OF LEARNING ENVIRONMENT IN PRIMARY
SCHOOLS AT NONGCHOK DISTRICT UNDER BANGKOK METROPOLITAN

จุฑาพร กุสยม¹ อำนาจ ตั้งเจริญชัย² และเลิศลักษณ์ กลิ่นหอม³

Juthaporn Kusayom¹, Amnart Tungjaroenchai², and Lertlak klinhom³

¹นักศึกษาลัทธิสุตร ค.อ.ม. (หลักสูตรและการสอน) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาศิลปศาสตร์ประยุกต์ ³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

mather_2503@hotmail.com, ktamnart88@gmail.com, and kklertla@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาเขตหนองจอกสังกัดกรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือครูของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 223 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 มีค่าเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แล้วทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe / ผลการวิจัยมีดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = 0.50)

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก มีสภาพแวดล้อมทางการเรียน แตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางมีสภาพแวดล้อมทางการเรียนแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: สภาพแวดล้อมทางการเรียน โรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ขนาดโรงเรียน

Abstract

The purposes of this research were to study the condition of learning environment in primary schools at Nongchok district under Bangkok metropolitan and compare learning environment classify by school size. Samples were 223 teachers in primary schools at Nongchok district under Bangkok metropolitan in academic year 2015 by multistage random sampling. Instrument used in this research was a questionnaire about learning environment with Index of Congruence (IOC) between 0.60-1.00 and 0.96 reliability. Data were analyzed by frequency percentage, mean, standard deviation, one way analysis of variance and Scheffe / analysis. The results of this research were as follows :

1. The learning environment of primary schools at Nongchok district under Bangkok metropolitan was at high level of appropriation ($\bar{x} = 3.97$, S.D.= 0.50)

2. Learning environment in primary schools at Nongchok district under Bangkok metropolitan were statistical different at 0.05 level in significant when classify by school size. The results of multiple comparison found that the learning environment of small size school were statistical different from medium size and large size schools at 0.05 level. and the medium size schools were statistical different from large size schools at 0.05 level.

Keywords: Conditions of Learning Environment; Primary Schools; Nongchok District; Bangkok Metropolitan school size

1. บทนำ

ตั้งแต่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จนถึงฉบับแก้ไข ปี พ.ศ. 2553 ได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบัญญัติ 10 ประการขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนและสถานศึกษานำไปปฏิบัติ และ 1 ใน 10 บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียน คือข้อที่สองได้เน้น และให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติโดยให้นักเรียนได้ ปฏิบัติจริง และปลูกฝังเรื่องความสะอาด ความมีวินัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความสามัคคี รวมทั้งให้โรงเรียนมีความร่มรื่นมีต้นไม้ แหล่งน้ำ บ่อน้ำ ไร่สวน ไร่ผลไม้ นอกจากนี้ ข้อที่สาม ต้องการให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมมีแผนผังเต็มรูปแบบ มีห้องเรียน ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ ตลอดจนมีสนามกีฬาครบครัน โดยให้ความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และข้อที่แปด ส่งเสริมให้กลุ่มบุคคล หรือชุมชนมีส่วนร่วมในการแสวงหาทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดการของสถานศึกษา [1] ธงชัย เมืองกระโทก [2] ได้กล่าวว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาย่อมมีอิทธิพลต่อสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจของนักเรียนเป็นอันมาก ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกันระหว่างผู้เรียนกับสภาพแวดล้อม ไพฑูริย์ พิมพ์ [3] กล่าวว่าสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาโดยอาศัยกระบวนการทางการศึกษาตลอดเวลาที่นักเรียนอยู่ในสถานศึกษาจะต้องประสบกับสภาพแวดล้อมและตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมอยู่เสมอโดยธรรมชาติแล้วสภาพแวดล้อมย่อมมีทั้งที่ให้คุณและให้โทษปะปนกันอยู่ ถ้าสถานศึกษามีสภาพแวดล้อม ไม่ดีย่อมมีผลเสียหลายเกิดขึ้นกับนักเรียน การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก สำหรับการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นเขตที่มีพื้นที่มากที่สุด มีโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 30 โรงเรียน (ไม่รวมโรงเรียนขยายโอกาส) จำนวนนักเรียนทั้งหมด 9,525 คน ซึ่งสำนักการศึกษา โดยฝ่ายงานศึกษาธิการ เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สนับสนุนโครงการกิจกรรมและการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตหนองจอก [4]

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความต้องการที่จะศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาเสนอแนะ ปรับปรุง สภาพแวดล้อมให้แก่โรงเรียนต่างๆ ของเขตหนองจอก ให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

3. สมมติฐานการวิจัย

โรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ขนาดต่างกันมีสภาพแวดล้อมทางการเรียนแตกต่างกัน

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน ของธงชัย เมืองกระโทก [2] โกวิท มัชฌิมา [5] และพระมหาเดชา อมรเมธี (สืบทันท์) [6] โดยผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานครดังนี้

4.1 ด้านสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ

4.2 ด้านสภาพแวดล้อมด้านวิชาการ

4.3 ด้านสภาพแวดล้อมด้านบริหารการจัดการ

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือครูของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2558 จาก 30 โรงเรียน จำนวน 509 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 223 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane / กลุ่มตัวอย่างได้มาโดย

การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

5.2 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบไปด้วย

5.2.1 ตัวแปรอิสระ คือขนาดของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

5.2.2 ตัวแปรตาม คือ สภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียน

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน โรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแบบสอบถามลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ มีจำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยมีจำนวน 51 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 - 1.00 และความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

ด้าน 1 สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ มีจำนวน 20 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

ด้าน 2 สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ มีจำนวน 13 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

ด้าน 3 สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ มีจำนวน 18 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียน มีความเหมาะสมในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียน มีความเหมาะสมในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียน มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามตามความคิดเห็นเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นการเขียนตอบ

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

7.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในโรงเรียน

7.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ครูของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบ และรอรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ร้อยละ 100

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

8.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

8.2 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยทำการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและรายด้านและโดยรวม แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของสภาพแวดล้อมทางการเรียน มีดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียนมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียนมีความเหมาะสมในระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียนมีความเหมาะสมในระดับน้อย

1.00-1.49 หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียนมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

8.3 เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance : ANOVA) หากพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีของ Scheffe¹

9. ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของครูประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
เล็ก	130	58.30
กลาง	42	18.83
ใหญ่	51	22.87
รวม	223	100

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นรายด้าน

ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	อันดับที่
1. ด้านกายภาพ	3.71	0.67	มาก	3
2. ด้านวิชาการ	4.06	0.48	มาก	2
3.ด้านบริหารการจัดการ	4.15	0.58	มาก	1
รวม	3.97	0.50	มาก	-

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางการเรียน ด้านกายภาพ ของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นรายข้อ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	อันดับที่
1. สถานที่ตั้งโรงเรียน	4.06	0.84	มาก	4
2. การวางผังอาคารในโรงเรียน	3.78	0.79	มาก	8
3. สถานที่จอดรถเพียงพอ	3.23	1.24	ปานกลาง	19
4. ความสะอาดบริเวณภายในโรงเรียน	3.73	0.97	มาก	10
5. จำนวนต้นไม้ที่ปลูกไว้ภายในโรงเรียน	3.50	1.15	มาก	15
6. สถานที่พักผ่อนกับจำนวนนักเรียน	3.34	1.09	ปานกลาง	18
7. ทางเดินภายในโรงเรียน	3.62	0.99	มาก	13
8. ห้องเรียนแสงสว่างพอเหมาะ	4.14	0.79	มาก	2
9. ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้ดี	4.23	0.79	มาก	1
10. ขนาดห้องเรียนเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	4.12	0.85	มาก	3
11. ขนาดห้องปฏิบัติการกับจำนวนนักเรียน	3.74	0.94	มาก	9

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	อันดับที่
12. ห้องสมุดตั้งอยู่ในสถานที่สะดวกแก่การบริการ	3.94	0.82	มาก	5
13. สุขลักษณะโรงอาหาร	3.84	0.76	มาก	6
14. ขนาดของโรงอาหารกับจำนวนนักเรียน	3.49	0.94	ปานกลาง	16
15. สนามกีฬา กับจำนวนนักเรียน	3.15	1.16	ปานกลาง	20
16. ห้องน้ำที่ถูกสุขลักษณะกับ จำนวนนักเรียน	3.54	1.02	มาก	14
17. ป้ายแนะนำอาคารและสถานที่ในโรงเรียน	3.71	0.88	มาก	12
18. จำนวนเครื่องมือวัสดุฝึกกับจำนวนนักเรียน	3.48	0.83	ปานกลาง	17
19. ความสะอาดของกระดานไวท์บอร์ด	3.73	0.75	มาก	10
20. จำนวนอุปกรณ์ป้องกันภัย เช่น ถังดับเพลิง	3.83	0.80	มาก	7
รวม	3.71	0.67	มาก	-

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับและอันดับที่ ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางการเรียน ด้านวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นรายข้อ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	อันดับที่
1. การทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครู	4.09	0.60	มาก	5
2. แผนการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน	4.00	0.57	มาก	10
3. ครูมีความเข้าใจกระบวนการ	4.08	0.67	มาก	6
4. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตรงตามหลักสูตร	4.12	0.69	มาก	3
5. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน	4.23	0.72	มาก	2

จุฑาพร กุสยม อำนาง ตั้งเจริญชัย และเลิศลักษณ์ กลิ่นหอม
วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ 15 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม 2559

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	อันดับที่
6. คุรุจัดกิจกรรมทางวิชาการที่ทำร่วมกับชุมชน	3.95	0.79	มาก	11
7. คุรุใช้สื่ออุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน	3.95	0.59	มาก	12
8. การจัดทำโครงการทางวิชาการของนักเรียน	3.80	0.67	มาก	13
9. คุรุมีความเข้าใจการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง	4.12	0.60	มาก	3
10. คุรนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาแผนการเรียน	4.06	0.64	มาก	9
11. คุรนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน	4.06	0.63	มาก	8
12. โรงเรียนส่งเสริมให้คุรุปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน	4.27	0.63	มาก	1
13. การศึกษาค้นคว้าวิจัยของคุรุเพื่อพัฒนานักเรียน	4.07	0.65	มาก	7
รวม	4.06	0.48	มาก	-

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับและอันดับที่ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางการเรียน ด้านบริหารการจัดการของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นรายชื่อ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	อันดับที่
1. ผู้บริหารมีภาวะความเป็นผู้นำทางการศึกษา	4.23	0.78	มาก	6
2. โรงเรียนมีระบบการรับนักเรียนเข้าเรียน	4.20	0.72	มาก	7
3. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คุรุมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน	4.12	0.75	มาก	10
4. โรงเรียนเปิดโอกาสให้แก่คุรุจัดกิจกรรมทางวิชาการ	4.26	0.71	มาก	4

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	อันดับที่
5. ผู้บริหารนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ	4.03	0.74	มาก	15
6. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครองสามารถเข้าปรึกษาได้เมื่อเกิดปัญหาต่างๆ	4.20	0.74	มาก	8
7. โรงเรียนมีการจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนอย่างเพียงพอ	3.93	0.77	มาก	18
8. ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของคุรุ และนักเรียน	4.15	0.75	มาก	9
9. ผู้บริหารมีนโยบายที่ใช้ท้องถิ่นและชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้	4.06	0.80	มาก	13
10. การนำการวิจัยมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน	4.04	0.66	มาก	14
11. โรงเรียนจัดปฐมนิเทศ ชี้แจงให้ผู้ปกครองได้เข้าใจนโยบายและกฎระเบียบต่างๆ ของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.24	0.78	มาก	5
12. โรงเรียนจัดปฐมนิเทศเพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนศึกษาต่อ	4.11	0.75	มาก	11
13. โรงเรียนให้สิทธิและเสรีภาพแก่นักเรียนในการแสดงออกในทางที่ถูกต้อง	4.30	0.72	มาก	2
14. กฎ ระเบียบของโรงเรียนเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย	4.30	0.72	มาก	2
15. โรงเรียนมีการกำหนดบทลงโทษ นักเรียนที่ทำผิด	4.02	0.84	มาก	16
16. โรงเรียนส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งประธานนักเรียน	4.38	0.78	มาก	1
17. การให้บริการของงานทะเบียนใน โรงเรียน	4.10	0.77	มาก	12
18. การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน	3.97	0.77	มาก	17
รวม	4.15	0.58	มาก	-

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับและอันดับที่ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางการเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน

โรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	อันดับที่
1. ขนาดเล็ก	4.24	0.42	มาก	1
2. ขนาดกลาง	3.73	0.34	มาก	2
3. ขนาดใหญ่	3.48	0.31	มาก	3
รวม	3.97	0.05	มาก	-

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 7 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	24.46	2	12.23	84.46**	.000
ภายในกลุ่ม	31.86	220	0.15		
รวม	56.32	222			

*p < 0.05

ตารางที่ 8 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร

ขนาดโรงเรียน	เล็ก	กลาง	ใหญ่
เล็ก	-	0.52*	0.76*
กลาง	-	-	0.25*
ใหญ่	-	-	-

* p < 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดพบว่าครูประถมศึกษาได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ควรมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เหมาะสมจัดสถานที่จอดรถ จัดสถานที่ให้นักเรียนได้เล่นกีฬา

สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ ควรสนับสนุนทักษะทางวิชาการให้นักเรียน จัดสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย

สภาพแวดล้อมด้านบริหารจัดการ การบริหารภายในโรงเรียนมีความเหมาะสมควรมีการประชุมวางแผนชี้แจงการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอจัดบุคลากรให้ตรงกับความสามารถ

10. สรุปผลการวิจัย

10.1 สภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.97, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือสภาพแวดล้อมด้านบริหารการจัดการ ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = 0.58) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือสภาพแวดล้อมด้านวิชาการ ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = 0.48) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ($\bar{X}$ = 3.71, S.D. = 0.67) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

10.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพแวดล้อมทางการเรียนแตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางมีสภาพแวดล้อมทางการเรียนแตกต่างจากจากโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

11. อภิปรายผลการวิจัย

11.1 จากการวิจัยในภาพรวมพบว่าโรงเรียนประถมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะครูที่เห็นความสำคัญของการจัดบรรยากาศที่ดี การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ที่ดีที่จะสนองต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกด้านให้ผู้เรียน ตามนโยบายของกรุงเทพมหานครที่ได้ให้ความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ [4] ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พูลศักดิ์ เฝ้าฤทธิ์ [7] ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดอุบลราชธานีพบว่าระดับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในระดับมาก

11.2 ในภาพรวม พบว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพแวดล้อมทางการเรียนแตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยพบว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือขนาดกลางและขนาดใหญ่ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีบริบทในเรื่องต่างๆ แตกต่างกันทั้งนี้เพราะโรงเรียนขนาดเล็ก มีครู นักเรียนจำนวนน้อย และมีพื้นที่ภายใน

โรงเรียนกว้าง จึงทำให้โรงเรียนดำเนินการจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกรุงเทพมหานครที่พัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโกวิท มัชฌิมา [4] ซึ่งทำการวิจัยเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. 2550. **รวมพลังสามเดือนขับเคลื่อนการศึกษาไทย**. [ฉบับอิเล็กทรอนิกส์] ค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2558 จาก <http://digitallib.stou.ac.th/handle/6625047444/2174>, p.1-19
- [2] ธงชัย เมืองกระโทก. 2550. **การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารครูและนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาไฟฟ้ากำลังเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง**. ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- [3] ไพฑูรย์ พิมพ์ดี. 2556. **สิ่งแวดล้อมศึกษากับแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน**. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 12(3), น.1-3.
- [4] สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2542. **นโยบายการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**. [ฉบับอิเล็กทรอนิกส์] ค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2558 จาก <http://www.bangkokeducation.in.th/policy.php>.
- [5] โกวิท มัชฌิมา. 2550. **การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2**. ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- [6] พระมหาเดชา อมรมณี(สืบจันทร์). 2557. **การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง**. พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- [7] พูลศักดิ์ ฝาภูรี. 2551. **การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดอุบลราชธานี**. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี